

XVIII.

Ibidem.

Confirmatio Donationis cujusdam Ecclesie per Anglia Regem Hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe facta.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, & Fratribus Hospitalis Sancte Marie in Saxia, salutem & Apostolicam benedictionem.

Donatio Joanne Regis.

Eam confirmat Pontifex.

Littere Joanne Regis.

CLara memoria Joannes Rex Anglorum ad preces, & exhortationes felices memorie Innocentii Papae predecessoris nostri Ecclesiam de Wintele, qua ratione patronatus pertinebat ad ipsum, in puram, & perpetuam Eleemosynam ad usum, & sustentationem Infirmorum ac Pauperum Hospitali vestro donavit statuens, & concedens, ut donec ipsa vacet Ecclesia, centum marcas annuatim ad sacarium in festo Sancti Michaelis idem percipiat Hospitali. Nos igitur ad exemplar memorati Predecessoris nostri in favorem Hospitalitatis donationem, & concessionem ipsam ratam habentes, eandem Ecclesiam salvo Episcopali jure, vobis, & per vos eidem Hospitali auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus: statuentes, ut postquam ab eo, qui nunc possidet illam, canonice fuerit absoluta, vos per idoneum Vicarium defervatis eidem, & assignata sibi de proventibus ejus congrua portione ceteros ad Hospitalitatis usum percipiat sine contradictione cujusquam: Ad majorem vero certitudinem hujus rei tenorem literarum donationis, & concessionis ejusdem Regis de verbo ad verbum huic pagine duximus inferendum: Joannes Dei gratia Rex Angliae, Dominus Hiberniae Dux Normanniae, & Aquitaniae, & Comes Andegaven, omnibus ad quos presens charta pervenerit salutem: Sciatis Nos divine pietatis intuitu, & pro salute Anime nostrae, & Animarum Antecessorum, & Haereditum nostrorum, & ob reverentiam Domini Papae Innocentii, cujus preces super hoc recepimus concessisse, & presenti charta confirmasse Hospitali, quod idem Dominus Papa construxit apud Ecclesiam Sancte Marie in Saxia, qua Anglorum dicitur, & Anglorum fuit Hospitio deputata ante Basilicam Beati Petri positam secus stratum, centum marcas annuatim percipiendas ad sacarium nostrum in termino Sancti Michaelis quousque Ecclesia de Wintele, quam dedimus predicto Hospitali in puram, & perpetuam Eleemosynam ad usum, & sustentationem Infirmorum, & Pauperum ejusdem Hospitalis, vacaverit: Et cum vacaverit predicta Ecclesia cessabimus in solutione predictarum centum marcarum Testibus Domino Herimanno Archiepiscopo Cantuariensi, Ernesto Helyen, Joanne Horvicien, & Willelmo Londonien Episcopis, Guillelmo filio Petri Comitiss Essexini, Comite Willelmo Mareciallo, Roberto Comite Leycestrie. Datum per manum Sifridi Praepositi Beverlacen, & Archidiaconi Wellen apud Westien, vicesima quinta die

Martii anno Regni nostri quinto.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis, & Constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Laterani tertio nonas Januarii Pontificatus nostri anno secundo.

XIX.

Portugalliae Rex, ejusque Haeredes, & Regnum sub Apostolicae Sedis protectione suscipiuntur, cum solutione Censuum duarum marcarum auri singulis annis.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Alfonso Illustri Portugallensi Regi, ejusque Haereditibus in perpetuum, salutem & Apostolicam benedictionem.

Manifestis probatum est argumentis, quod per sudores bellicos, & certamina militaria Inimicorum Christiani nominis intrepidus extirpator, & propagator diligens Fidei Christianae, sicut bonus filius, & Princeps Catholicus multimoda obsequia Matri tuae Sacrosanctae Ecclesiae impendisti, dignum memoria nomen, & exemplum imitabile Posteris derelinquens. Equum est autem, ut quos ad regimen, & salutem Populi ab alto dispensatio celestis elegit, Apostolica Sedes affectione sincera diligat, & in justis postulationibus studeat efficaciter exaudire. Proinde Nos attendentes Personam tuam prudentia ornatam, justitiam praeditam, atque ad Populi regimen idoneam eam ad exemplar felicitatis recordationis Alexandri, & Clementis Predecessorum nostrorum, Pontificum Romanorum sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & Regnum Portugalliae cum integritate honoris Regni & dignitate, quae ad Reges pertinet, necnon & omnia loca, quae cum auxilio celestis gratiae de Saracenorum manibus eripueris, in quibus jus sibi non possunt Christiani Principes circumpositi vindicare, Excellentiae tuae concedimus, & auctoritate Apostolica confirmamus. Ut autem ad devotionem, & obsequium Beati Petri Apostolorum Principis, & Sacrosanctae Romanae Ecclesiae vehementius accendaris, haec ipsa praefatis Haereditibus tuis duximus concedenda, eosque super iis, quae concessa sunt, Deo propitio pro iniuncto nobis Apostolatus officio defendemus. Tua itaque intererit fili charissime ita circa honorem, & obsequium Matris tuae Sacrosanctae Romanae Ecclesiae humilem, & devotum existere, & sic te ipsum in ejus opportunitatibus, & dilatandis Christianae Fidei finibus exercere, ut de tam devoto & glorioso filio Sedes Apostolica gratuletur, & in ejus amore quiescat. Ad indicium autem, quod praescriptum Regnum Beati Petri juris existat, pro amplioris reverentiae argumento statuit Illustris memorie Rex Alphonfus Avus tuus duas marcas auri annis

Clausula.

Dat. die 13. Januar. 1218. Pont. An. II.

Ibidem.

Aldefonsus Rex de Ecclesia Rom. optime merit.

Sub protectio ne S. A. suscipitur, eique Regnum confirmatur.

Census annuus eidem Sedi perfolvendus.

XXI.

Clausula.

annis singulis nobis nostrisque successoribus persolvendas. Quem utique Census ad utilitatem nostram, & successorum nostrorum Bracharen. Archiepiscopo, qui pro tempore fuerit, tu & successores tui curabit assignare.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat Personam tuam aut haereditum tuorum, vel etiam praefatum Regnum temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minare, aut aliquibus vexationibus fatigare. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica Secularisque Persona hanc nostrae Constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit secundo tertiove communita nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, ac Domini Redemptoris Nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultionis subjaceat. Cunctis autem eidem Regi, & Regno sua jura servantibus sit pax Domini Nostri Iesu Christi quatenus, & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Datum Laterani tertio Idus Januarii Pontificatus nostri anno secundo.

XX.

Quod Fratres Ordinis Carthusien. ab eorum solitudine per neminem distraherentur, vel testimonium ferre, juramentumve calumniae subire compellantur.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis, & Episcopis in quorum Dioecibus sunt Domus Carthusien. Ordinis constituta salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cum dilecti filii Fratres Carthusien. Ordinis, acceptis pennis columbae innocentis solitudinem evolarint, illicque pro suis, & aliorum peccatis gemendis in ara cordis, martiris carnalibus desideris, holocaustum offerentes Domino semetipsos, ne pedes, quos laverant, cogantur iterum inquinare, Fraternitati vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus quilibet vestrum Parochianos suos, qui eos presumpserint temere molestare, ut super hoc eis debitam satisfactionem impendant, mentione praemissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota compellant.

Et quoniam iidem, ut credimus, ad calumniam projecterunt, auctoritate praesentium inhibemus, ne quis Priores, seu Fratres Ordinis memorati subire compellat calumniae juramentum, nec iidem ad ferendum testimonium cogantur invitati.

Datum Lateran. quinto Idus Februarii, Pontificatus nostri anno secundo.

Dat. die 9. Febru. 1218. Pont. An. II.

Bull. Rom. Tom. III.

In teramnenfi Cathedrali Ecclesiae, quae per Romanos Pontifices Spoletanae fuerat unita, Episcopalis dignitas restituitur.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Petro Priori, & Clericis Interamnen. salutem, & Apostolicam benedictionem.

VEn. Fratri nostro Benedicto Episcopo cum quibusdam Canonicis Spoletanis, & tibi fili Prior cum Clericis Sanctae Mariae Interamnen. in bon. mem. Innocentii Papae Predecessoris nostri praesentia constitutis pro eadem Ecclesia supplicabatur humiliter: & cum Cathedralis fuit ab antiquo, ita quod inter alios gloriosos Martyres Valentinum, & Proculum, & Anastasium confessorum meruit habere Pontifices, non obstante quod aliquanto tempore propter inopiam langueret proprii Pastoris destituta solatio, restaurare dignemur in ipsa Episcopalis dignitatis honorem, quia cum per Dei gratiam, & populus satis abundet, & adeo ferveat ejus devotio, quod plena manu conferentibus omnibus in communi de competentis dote, ac idoneis aedificiis providetur contra damnum, quod rerum defectus haecenus intulit, deberet suffragante jam copia restaurari, sic cessante causa, cesset effectus. Sed ad haec objecta fuerunt primo longinquitas temporis, quo Interamnen. Spoletana possedit Ecclesia tanquam suam, cujus dicebatur memoria non extare, secundo concessionem quorundam Romanorum Imperatorum, quorum unus Comitatum Civitatis Interamnen. & alius Monasteria, & quasdam Ecclesias Civitatis ejusdem Spoletanae videbatur Ecclesiae concessisse. Tertio, confirmationes quorundam Romanorum Pontificum, qui concessionem Imperatorum, & specialiter plebis Sanctae Mariae Interamnen. & privilegiorum verbis utamur, inter alia Spoletano Episcopo conservabant. Quarto, quod olim inter Spoletanum Episcopum, & Clericos Ecclesiae vestrae talis compositio intervenit, ut nullum ad beneficium, sive partem beneficii reciperent, sine ipsius assensu, & quod eadem annuatim hospitia duo darent, ut studerent, ac praedicarent, ut Interamnen. Laici solverent decimas, & mortuaria Episcopo Spoletano, & quae tria, tam in Ecclesiis, quam Clericis, & Laicis jus Episcopale recognosci eidem Episcopo dicebatur. Ad quae fuit a vobis responsum.

Primo, quod si Spoletanus Episcopus, Interamnen. Ecclesiam Spoletanae subjectam ab antiquo fuisse, proponeret, praeteriti cursum quantumcumque temporis allegaret, quasi obstaculum praescriptionis opponens, cum res suas nemo praescribat, & nullorum acquirat in proprio servitute: quod si eam tenuit commendatam, sicut interdum Constantius Narniensis fuit Episcopus, quia commendatarius sibi nomine possedit, & per consequentiam non praescripsit, cum in talibus, secundum canonicas sanctiones, bona fides, justus titulus, & continua possessio requirantur. Secundo, quod Imperialis concessio nihil spiritualis juris auferre potuit, vel

Ex Regest. Vaticano sub dit. Vghelli. Ital. Sac. Tomo I.

Capituli Interamnen. preces ad Innocentium PP. pro restitutio. ne dignitatis Episcopalis.

Rationes a Spoletano Episcopo in concertatione prolatae.

Series respo. si. sum. Interamnen.

adferre cum Laicis, quantumcumque Religio-
sis, disponendi de rebus Ecclesiasticis nulla sit
attributa facultas. Quapropter is, qui loca Re-
ligiosa voluisse conferre videtur, nil contulit;
cum regulariter quantum juris in alium, quis
habeat, transferre non possit, & sic quamvis
donationis verba protulerit, effectum conferre
nequivit, nec in generali comitatus donatione,
si etiam in temporalibus tenuisset, cum eo tem-
pore terram illam per usurpationem contra Ec-
clesiam, Imperium possideret, quod spiritualis
juris existit, dici debet, quasi cum universitate
tentasse, quoniam nec particulariter, nec cum
toto habere potuit id donator. Tertio, quod per
confirmationes Romanorum Pontificum gene-
rales, nihil videtur adjectum, cum firmum non
praeceperit, quod sic potuerit confirmari, quia
per eas novum jus non consuevit acquiri, sed
robur adjicitur legitime acquisitis. Unde in-
privilegiis continebatur exhibitis clausula con-
fecta, videlicet, sicut iuste, ac canonice posside-
tis. Quarto, quod etsi forte praefatis clericis al-
legata compositio praedictam aliquod potuisset
adferre, posteris non nocebat, cum enorme
dispendium vacantis Ecclesiae fuerit attentatum,
praesertim cum, & quilibet Episcopus alius, cui
recomendata fuisset Ecclesia, potuisset perci-
pere talia sine praedicti libertatis. Pro Spo-
letanis autem fuit propositum, quod si habe-
rent necesse recurrere ad praescriptionis auxi-
lium, nec commendatam, nec suam fuisse In-
teramensem Ecclesiam allegarent, sed posse-
dissent pro sua, & ab eo tempore, cujus memoria
non exstabat, unde etiam si qui praescribere
coeperat ab initio bonam fidem non habuerit,
potuit postea bona fide possidere successor, a quo
ultra tempus illud effluxit, quod exigitur ad
praescriptionem quadragenariam confirman-
dam; praeterea per concessionem Imperatorum,
& confirmationes Romanorum Pontificum, si
forte jus plenum Spoletana Ecclesia non fuisset
adepta, titulum tamen probabilem habuit, ut
sic Interamensem Ecclesiam possidendo pro
sua, praescriptionem canonicam bona fide, ac
iusto titulo consumaret. Ceterum si Cathedra-
lis fuerat, non latuit illos Romanos Pontifices,
qui inter Ecclesias alias Sanctam Mariam Inte-
ramensem Ecclesiam per authentica privi-
legia confirmantur Ecclesiae Spoletanae, & sic
consensu tacito, quinimo facto talis expresso,
eam subicere videbantur, cum illa cui confir-
matur major haberi consueverit confirmata,
& consequenter Interamensem Ecclesiam Epi-
scopali dignitate privatam fecerunt, quoniam
alias satis esset ridiculum, ut Episcopalis Epi-
scopali subiecta dicatur, unde non absque cau-
tela, cum eadem confirmata fuit Ecclesia, plebs
extitit nominata, quasi nollet eam fore Cathedra-
lem in posterum confirmator. Compositio
non allegata superior, non solum praeteritis,
sed etiam praesentibus, & futuris dicebant pra-
judicium generasse, cum successores illarum,
cum quibus inita fuerat, sic in emolumenta,
sic & in damna successerunt, tempore nihilomi-
nus tanto silentes, quod etiam si qua illis con-
tra compositionem eandem actio competere
potuisset, fuit omnino praescriptione sublata. His
autem sic fides adimi videbatur: est quidem
cantum in iure, quod ubi Episcopatus certi sunt

Spoletani Prae-
scriptioni im-
memorabili
dicuntur.

limites praescribi non possunt, ne status Provin-
ciarum, sive Dioecesium confundantur. Multo
ergo minus Episcopalis dignitas praescriptione
non tollitur, ex qua nimia confusio sequeretur.
Porro Spoletanus nequivit Episcopus Interam-
ensem Ecclesiam per praescriptionem hujus-
modi, Pontificali dignitate privare, cum sua
deberet esse contentus, & alienam possidere,
vel quasi possidere nequiverit, ut diceretur unus,
vel simplex Episcopus duas dignitates Episcopa-
les habere, ac ratione unius major, & ratione
alterius minor haberi ut novo jure, nec Metro-
politano, nec simplex Episcopus haberetur;
nec obviat, ut dicatur non dignitas, sed Episco-
pali locus praescriptus, cum nec dignitas pro-
pter praedicta, nec locus dignitati connexus po-
tuit Sede Vacante praescribi. Praeterea cum In-
teramensis Ecclesia proprio gaudebat Ponti-
fice, immediate Romano Pontifici subiacebat,
contra quem sola centenaria currit praescriptio,
de qua Spoletanus Episcopus per tempora schis-
matum, quae aliquando per 40. annos, & ali-
quando 10. & 8. durasse noscuntur, idem medio
subducantur, prout debent de jure deduci; doc-
cere non posset, cum tot annorum testes ido-
neos invenire nequiret, & sic compositio illa
non obviat, ut Ecclesia Romanae praedicta,
quando de mera iustitia Cathedralem ibi restau-
ret honorem, & obedire cogantur Clerici, qui
pro tempore fuerit Cathedra, quoniam si
etiam componentes aliquod praedicti ad po-
steros transfussissent, sed vacanti nocere non po-
terat, & futuro praedicta Pastori, alioquin
posset subiecti, cum velleat juga suorum Prae-
latorum excutere, si sic praedicti electio sub-
jaceret arbitrio subiectorum. Satis quia pro
non dato habetur, quod ab eo datur, qui dandi
non habuit potestatem, & dici non debet iustum
possessionis titulum contulisse, qui possidere
nequivit: nullum probabilem titulum circa spi-
ritualia per concessionem Imperialem Spo-
letanus Episcopus fuit assecutus. Haec confert,
si forsitan erravit, quasi juris ignarus, talia de
manu recipiens laicali, cum stultus melioris
conditionis esse non debeat, quam peritus. Per
confirmationes quoque Romanorum Pontifi-
cum novum possessionis titulum Spoletanus
non acquisivit Episcopus, cum ea tantum modo
confirmantur, quae iuste, ac canonice posside-
bat. Porro licet plebem Sanctae Mariae Inte-
ramensis videatur inter alias Ecclesias in suis
privilegiis confirmasse, non propter hoc sequi-
tur, quod de Ecclesia intellexerint Cathedralem,
cum non simpliciter Interamensem Ecclesiam
dixerint, sed plebem Sanctae Mariae Interam-
ensis, & forte non absque cautela, nec ideo,
quod sciebat Cathedralem Interamensem fuisse,
sequitur, quod sciverint talem hanc esse, quam
plebs simpliciter inter alias vocabat, per quod
plus impetrantis notatur obiectio, quam libe-
ralitas confirmantis, cum confirmationes hujus-
modi suspitione non careant, ubi nomen
supprimatur dignitatis. Ceterum, si etiam ta-
citus posset praesumi consensus, non deberet
sufficere talis praesumptio, maxime in manife-
sta praedicti libertatis, quia cum omnis
res per quascumque causas contrahitur, per
eandem regulariter dissolvitur. In talibus, quae
speciali privilegio summo sunt Pontifici reserva-
ta,

Interamensem,
responsiones.

ta, sicut in concedendo, sic & in auferendo
expressus desideratur assensus. Interim vero
praenominato praedecessore nostro sublato de-
medio apud nos instetis suppliciter, & suppli-
catis instanter, ut jam finem dignemur dare
negotio. Cum per eundem non contentioso
iudicio, sed cognitione summaria usque adeo
fuit ad ipsius negotii consummationem procef-
sum, quod super hoc demum deliberatum extitit
a Fratribus in communi, nec superstit aliud,
nisi publicatio voluntatis ejusdem, quae tantum
facto videbatur exposita, cum idem per cives
Interamenses Ecclesiae vestrae ad opus futuri
Pastoris in domibus possessionibus, & aliis pro
majori parte fecerit providere. Nos autem,
praeter praedicta, considerantes commodum
animarum, quod habitatoribus loci per spe-
cialium Episcopum facilius poterit provenire,
attendentes nihilominus, quod tempore nostro
Interamensis Communitas per adjectionem
non modicum pro Episcopali mensa plene pro-
vidit, ne Divinae gratiae videamur ingrati, quae
ad talem statum Interamensem reduxit Eccl-
esiam, ut proprium possit rehasere Pastorem, &
necesse non habeat, alicui suffragia mendicare
in eadem de communi Fratrum nostrorum con-
silio, Episcopalis dignitatis restauramus hono-
rem, statuentes, ut nulli, nisi Romano Ponti-
fici sit subiecta.

Mortuo Inno-
centio res acta
coram Hono-
rio.

Qui episcopa-
lem dignita-
tem Interam-
ensibus resti-
tuit.

Dat. die 23.
Januar. 1218.
Pont. An II.

Datum Laterani Id. Januarii Pontificatus
nostri anno secundo.

XXII.

Sanctorum Confessorum Pontificum Canonici
adscribitur Beatus Wilhelmus Bituricen-
Archiepiscopus cum decreto ut ejus festivi-
tas a Christianis annis singulis celebra-
tur.

Ex Fontaine
Cod. Canon.
p. 249.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei.
Dilectis filiis Clero, & Populo Bituricensi
salutem, & Apostolicam Benedi-
ctionem.

Exordium.

ET si electi dicantur pauci respectu mul-
titudinis vocatorum, non est tamen
aliquatenus dubitandum, quin ex tanto fide-
lium numero eligatur maxima multitudo, nam,
& Prophetae conquerentis se solum esse relictum,
omnibus aliis interemptis est responsum a Do-
mino: reliqui mihi septem millia virorum, qui
ante Baal genua non curvaverunt. Et Beatus
Evangelista Ioannes, cum revelatum sibi nu-
merum signatorum ex duodecim Tribubus con-
spexisset, vidit Turbam magnam, quae dinume-
rari non poterat, amictam stolis candidis, & te-
nentem palmam in manibus coram Domino.
Porro iustus, & misericors Dominus fideles
suos, quos praedestinavit ad vitam, omnes qui-
dem coronans in patria, quosdam eorum secun-
dam altitudinem divitiarum sapientiae, & mi-
sericordiae suae, glorificat, & in via, ut frige-
scentem jam in pluribus charitatis igniculum
accendat, mirabilium novitate signorum, & pra-
vitate confundat haereticam, dum ad Catho-
licorum tumulos faciens miracula pululare,
manifeste demonstrat eos habuisse, dum vive-

rent, si eam rectam. Ipse igitur pia recorda-
tionis Wilhelmum Bituricensem Archiepisco-
pum, quem in vita non solum virtutibus, sed
etiam signorum ostensionibus insigniverat fa-
ciente post obitum crebrioribus miraculis coru-
scare, Venerabilis Frater noster Archiepiscopus,
& dilecti filii Canonici Bituricenses ipsum per
Apostolicam Sedem adscribi Sanctorum catalo-
go instanti devotione, ac devota instantia mul-
toties petierunt.

B. Wilhelmus
miraculis cla-
rus.

Cum autem necessaria maturitate diu sus-
pensa fuisset petitio eorundem, eo quod, cum
hujusmodi iudicium Divinum sit potius, quam
humanum, difficile est mortalem hominem ju-
dicare de illis, qui veste mortalitatis exuti, cum
Christo creduntur vivere, ac regnare; demum
ipsis propter miraculorum frequentiam petiti-
onem praedictam humiliter replicantibus, nos ne
ministerium nostrum divinae dignationi, mi-
rificanti Servum suum, subtrahere videremur,
Venerabili Fratri nostro Antiffiodorensi Episco-
po, & dilectis filiis Boniradii, & Calloviensi Ab-
batibus Cisterciensis ordinis dedimus in manda-
tis, ut cum opera pietatis in vita, & miraculo-
rum vita post mortem; ad hoc quod quis repu-
tetur Sanctus in militanti Ecclesia requirantur,
licet ad Sanctitatem animae opera sola sufficiant
in Ecclesia triumphanti, diligentissimo inquire-
rent de utroque, & quae invenirent fideliter re-
digentes in scripta ea nobis transmitterent sub
suorum munimine sigillorum quatenus per eor-
um relationem instructi, & in negotio ipso,
securius Domino inspirante procedere valere-
mus: qui primo juxta mandati nostri tenorem,
de illius conversatione, ac vita, ac deinde de mi-
raculis inquisitionem facientes per legitimos
testes, & omni exceptione majores, adstrictos
jurandi vinculo diligentem invenerunt, ipsum
Sanctae conversationis odorem alius fuisse dum
viveret, & insignium miraculorum multitu-
dine post obitum claruisse, quae tum quia vobis
nota sunt, tum quia pro sui multitudine non
posset brevitate narrari, praesenti paginae
non duximus inserenda melius asstantibus scrip-
turo gloriosam ejus Historiam universa relin-
quere, quam paucis auctoritate Bullae nostrae
appositione praestando eam reliquis quodam-
modo derogare. Ipsius autem miraculis, quae
inquisitores praedicti nobis sub suis sigillis inclu-
sa, prout in mandatis receperant, transmississent
examinatis per quos de fratribus nostris penitus,
& diligenter; ea demum in pleno consistorio feci-
mus solemniter recitari, & cum Sanctitatem
morum, & signorum virtutem ad favorem peti-
tionis, pro qua praedicti Archiepiscopus, & Ca-
nonici una cum Episcopis, & Praelatis Bituri-
censis Provinciae aliisque quam plurimis vehe-
menter instabant concurrere videremus, divi-
num, & humanum sequuti iudicium, de fratrum
nostrorum consilio post multam deliberationem
habitam cum eisdem necnon Archiepiscopis, &
Episcopis tunc existentibus apud Sedem Apo-
stolicam, quos ad consilium nostrum admisi-
mus de Divina misericordia, & ejusdem Sancti
meritis confidentes ipsum Sanctorum catalo-
go duximus adscribendum, statuentes, ut in
die depositionis ipsius ejusdem festivitatis devo-
te, a vobis, & aliis Christianis annis singulis
de cetero celebretur.

Commissis in
paribus Pro-
cessibus.

SS. Catalogo
adscribitur.

Quo

Quo circa devotionem vestram monemus in Domino, & hortamur per Apostolica vobis scripta precipiendo mandantes quatenus eisdem Sancti memoriam cum celebritate debita venerantes ejus apud Deum suffragia humiliter imploretis.

Datum Romae apud Sanctum Petrum decimo sexto Kalendas Junii Pontificatus nostri anno secundo.

XXIII.

Commissio de Bohemiae Rege a Censuris absolvendo, dummodo de damnis Pragensi Ecclesiae illatis satisfaciatur.

Ex Regest. Patis. Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Episcopo Ratisbonen., & dilectis filiis de Ebra, & de Walsafen. Abbatibus Cisterciensis Ordinis Herbipolen., & Ratisbonen. Dioecesis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Charissimus in Christo filius noster Bohemiae Rex Illustris suas Nobis literas destinavit continentes, quod Venerabili Fratri nostro Pragen. Episcopo paratus erat de omnibus, super quibus de ipso, & Baronibus suis conquiretur, pro reverentia nostra satisfactionem congruam exhibere, petens, ut aliquem de latere nostro propter hoc usque Pactaviam cum ipso Episcopo mitteremus. Quia vero idem Episcopus de prudentum Virorum Consilio non duxit laborem hujusmodi subeundum, donec plenius disquisitum extiterit, qualem possit satisfactionem habere de damnis, & injuriis sibi, & Clero suo haecenus irrogatis, quamque habere valeat cautionem, ne attententur similia in futurum. Nos ipsi Regem per nostras rogamus literas, & hortamur, ut in manibus vestris praestet, & a Nobilibus terrae suae praestari faciat idoneam cautionem dimittendi de caetero ipsi Episcopo institutiones, & destitutiones, & judicium qualibet Clericorum, ac alia, quae noscuntur ad jus Pontificalis officii pertinere. Ad haec ipsum Episcopum, & Procuratores suos restituat in Episcopatus sui possessionem liberam, & quietam, & de proventibus subtrahtis sibi, ac iis, qui adhaeserunt eidem congruam satisfactionem exhibeat, & a suis faciat subditis exhiberi per unum vestrum Nobis plene, ac plane rescribens quidquid super restitutione possessionis ipsius Episcopatus, ac satisfactione damnorum, & aliis supradictis duxerit faciendum, ut tam scripto suo, quam relatione illius e vobis, qui ad Nos venerit hac de causa facti super iis omnibus certiores hujusmodi negotio dignum finem imponere valeamus. Sane salutem ejusdem Regis zelantes ipsi consulimus, ut super eo quod Clericum quemdam ad suspendium judicavit, licet rejecto, ut dicitur Clericali habitu, Clericali videretur privilegio se privasse absolutionis recipiat beneficium ad cauthelam. Quo circa discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsum Regem ad exhibendam cautionem praedictam, & ad faciendum eam a suis subditis exhiberi, ac ad restitutionem ipsius

Episcopi, & alia, quae praemisimus monentes prudenter, & efficaciter inducentes eius super iis literas requiratis ad Nos per vestrum aliquem deferendas, relaxaturi sententiam interdicti promulgatam in Regnum si super restitutione ipsius Episcopi, & aliis fecerit, quae hortamur, & impensuri eidem si voluerit, ut praedictum est absolutionis beneficium ad cauthelam pro suspensione Clerici memorati. Quod si non omnes iis exequendis potueritis interesse, tu, frater Episcopo cum eorum altero nihilominus exequaris.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Idibus Maji Pontificatus Nostri Anno secundo.

Dat. die 13. Maji 1218. Pont. An. II.

XXIV.

Confirmatio Infeudationis Comitatus Melgorii, seu Montis Ferrandi sub anno censu viginti Marcharum Argenti favore Ecclesiae Magalonen.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Episcopo Magalonen. salutem, & Apostolicam benedictionem.

In regesto Censuali felicitis recordationis Innocentii Papae Praedecessoris nostri contineri perspeximus in hunc modum = Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Episcopo Magalonen. salutem, & Apostolicam benedictionem. Apostolice Sedis benignitas provide pensans merita singulorum iis &c. prout in Innocentio III. Constit. num. CIV. pag. 271.

Nos igitur tuis iustis precibus inclinati, quod per eundem Praedecessorem nostrum factum est in hac parte ratum habentes illud auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum septimo Kalendas Junii Pontificatus Nostri Anno secundo.

Dat. die 26. Maji 1218. Pont. An. II.

XXV.

Commissio Inquisitionis super Vita, & Miraculis Beati Willelmi Abbatis.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Lundeni., & Episcopo Roskilden., ac dilecto filio Abbati de Hervvado Cisterciensis Ordinis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. Licet Angelus Sathanae se quandoque in lucis Angelum transfiguret, & plerique impietatem suam velantes sub vellere pietatis tamquam parietes dealbati per falsam Religionis speciem, quam praetendunt, ignominiose nomen sibi sanctitatis usurpent, & fallentes opinionem hominum, & se ipsos Deum, qui non irridetur, non fallant, sed justo ejus judicio relinquantur. Isque, qui novit solus abscondita tenebrarum, hujusmodi perverforum malitiam, ab eorum fructibus esse docuerit cognoscendam, ut tamen inter lepram, & lepram melius distinguamus, & quae munda fuerint, & immunda sciamus discernere separandum pretiosum a vili; solet Dominus vitam sanctam eorum, qui seminaverunt in lacrymis, id quod metunt in benedictionibus abundanter plerumque miraculis confirmare, quod eis splendorem pro meritis dederit sempiternum. Hac igitur ratione cum tu frater Archiepiscopo nobis sapienter intimesces, quam pie sobrie, atque iuste felicitis recordationis Willelmi Abbatis de Parachto vixit in hoc mundo, quantaque Sanctorum suorum mirabilis splendor Deus, ne qui forsitan propter eos qui habentes faciem eundi in Hierusalem in dissimilitudinis Regionem, prout supra diximus, abeunt, scandalizarentur, in ipso operetur miracula, per eundem languorem multorum relegando languentium, qui devote auxilium ejus implorant, nobisque devotissime supplicasset, ut & canonizarem eundem, & Sanctorum Cathalogo annumerari faceremus, tanto maturiori consilio circa ea censuimus procedendum, quanto in his citius, quam in aliis mole carnis gravatus humane considerationis intuitus potest falli. Quapropter prudentiae vestrae, de qua fiduciam gerimus plenioram, per Apostolica scripta mandamus, quatenus inquiratis tam de vita ipsius Abbatis, quam de Miraculis supradictis diligentius veritatem, & quod super his inveneritis sub sigillis vestris nobis remittatis inclusum, ut praesente divina gratia, & sequente, statuamus exinde quod fuerit statuendum.

B. Willelmus miraculis clarus.

Commissio de quibus in Summaria.

Dat. die 28. Maji 1218. Pont. An. II.

Datum Romae apud Sanctum Petrum quinto Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno secundo.

XXVI.

Demandatur Inquisitio super Vita, & Miraculis Joannis Eremitae Prioris Conventus S. Mariae de Gualdo.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Dragonarion., & Lutherin. Episcopis, ac dilecto filio Priori Sancti Fortunati Beneventan. Dioecesis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ineffabilis Sapiencia Deitatis nosse tempora, vel momenta in sua retinens potestate, temporalium etiam habet sola perfectam notitiam actionum, quae quo fiant animo non ignorans opera quantumcumque videantur hominibus grata reprobat nisi ea vivificet pie operationis affectus. Sicut etenim Angelus Sathanae se quandoque in lucis Angelum transfigurat, sic plerique impietatem suam velantes sub vellere pietatis tamquam parietes dealbati per falsam Religionis speciem, quam praetendunt, ignominiose nomen sibi Sanctitatis usurpant, & fallentes opiniones hominum, & se ipsos Deum qui non irridetur non fallunt, sed justo ejus judicio relinquantur. Licet igitur is qui solus novit abscondita tenebrarum hujusmodi perverforum malitiam ab eorum fructibus esse docuerit cognoscendam, ut tamen inter lepram & lepram melius distinguamus, & quae munda fuerint vel immunda sciamus discernere separando pretiosum a vili solet Dominus vitam sanctam eorum, qui seminaverunt in lacrymis, id quod metunt in benedictionibus abundanter plerumque miraculis confirmare, signisque sequentibus indicare, quod eis splendorem pro meritis dederit sempiternum. Hac igitur ratione, cum nobis dilecti filii Prior, & Conventus Sanctae Mariae de Gualdo fideliter retulissent, quam pie, sobrie, atque iuste felicitis recordationis Joannes Eremita Prioris ejusdem Praedecessor vixit in hoc Mundo, quantaque Sanctorum suorum mirabilis splendor Deus, ne qui forsitan propter eos, qui habentes faciem eundi in Hierusalem in dissimilitudinis Regionem, prout supra diximus, abeunt, scandalizarentur, in ipso operetur miracula, per eundem suscitando mortuos, & languorem quorumlibet relegando languentium, qui devote auxilium ejus implorant, Nobisque devotissime supplicasset, ut & canonizarem eundem, & Sanctorum Cathalogo annumerari faceremus, tanto maturiori consilio circa ea censuimus procedendum, quanto in his citius, quam in aliis mole carnis gravatus humane considerationis intuitus potest falli. Quapropter prudentiae vestrae, de qua fiduciam gerimus plenioram, per Apostolica scripta mandamus, quatenus inquiratis tam de vita ipsius Eremitae, quam de Miraculis supradictis diligentius veritatem, & quod super his inveneritis sub sigillis vestris Nobis remittatis inclusum, ut praesente divina gratia, & sequente statuamus exinde quod fuerit statuendum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum tertio nonas Junii Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Dat. die 3. Junii 1218. Pont. An. II.

Exhortatio ad Mediolanenses omnes, ut contra Pisanos quosdam Sardinie occupatores, que juris Apostolicæ Sedis existit, asurgant, cum Indulgentiarum elargitione.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis universis Christianis per Mediolanensem Provinciam constitutis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Um Ecclesiarum omnium jura ex injuncto nobis officio defendere teneamur, graves, & intolerabiles Ecclesiæ Romanæ injurias dissimulare, salva conscientia non valemus. Hinc est quod ad vestram cogimur perferre notitiam, quod Ubaldus & Lambertus frater ejus Cives Pisani, cum quibusdam Complicibus suis Terram Sardinie, que juris, & proprietatis Apostolicæ Sedis existit, Dei timore postposito, invadentes partem occupaverunt ipsius, & ad aliam occupandam anhelant in gravem Ecclesiæ Romanæ injuriam, & contemptum; nec eos ab iniquitate hujusmodi aliquatenus revocare potuimus, licet multis monitionibus benigne insisterimus apud eos, unde ipsorum exigentia contumacia in eos, & fautores eorum coacti sumus excommunicationis sententiam promulgare. Monemus igitur Universitatem vestram, & obsecramus in Domino per Apostolica vobis scripta mandantes, & injungentes in vestrorum remedium peccatorum, quatenus Romana Ecclesiæ Matri vestre in hac sua causa propria sicut devotionis filii viriliter assistentes, dilecto filio Nobili Viro Mariano Judici Turritano, qui cum aliis, quos ad ejus excitamus auxilium magnifice se accingit ad prædictorum excommunicatorum violentiam repellendam, Bellatorum succursum in instanti Martio terras mittatis, ut defendentes jura Beati Petri Regni Cælorum Clavigeri, eum in districto judicio invenire propitium merito debeatis. Nos autem de Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus qui cum devotione ad præfatam Ecclesiæ terram defendendam acceperint, quartam partem de injunctis sibi poenitentis relaxamus.

Dat. die 10. Novem. 1218. Pont. An. II.

Datum Laterani quarto Idus Novembris Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Confirmatio Privilegiorum Regni Scotie.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Alexandro Illustri Scotorum Regi ejusque Successoribus in perpetuum salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Um universi fideles apud Sedem Apostolicam patrocinium invenire debeant, & favorem; illos tamen specialius convenit ejus protectionis munimine confoveri, quorum fidem, ac devotionem in pluribus est experta, ut ad ipsius dilectionis fervorem tanto amplius provocentur, & ejus reverentiæ devotiori affectione subdantur, quanto benevolentia ipsius, & gratia pignus se noverint certius affectos.

Eapropter charissime in Christo fili reverentiam, ac devotionem, quam ad Romanam Ecclesiam à longis retro temporibus te, ac Prædecessores tuos habuisse cognovimus attendentes, præsentis scripti pagina ad exemplar felicitis recordationis Coelestini, & Innocentii Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum districtius inhibemus, ut cum Scotiana Ecclesia Sedi Apostolicæ sicut filia specialis nullo modo sit subiecta, in qua hæc Sedes Episcopales esse noscuntur, Ecclesia videlicet Sancti Andree Dunblenæ, Ecclesia Glasgouæ, Dunkelden, Breccinæ, Ecclesia Aberdenæ, Ecclesia Murevenæ, Ecclesia Rosen, & Ecclesia Katen. nemini liceat nisi Romano Pontifici, vel Legato ab ipsius Latere destinato in Regnum Scotie interdicti, vel excommunicationis Sententiam promulgare, & si promulgata fuerit decernimus non valere. Adjicimus etiam, ut nulli de cætero, qui de Scotie Regno non fuerit, nisi quem Apostolica Sedes propter hoc de corpore suo specialiter destinaverit licitum sit in eo legationis officium exercere. Prohibemus autem, ut controversiæ, que fuerint in Regno ipso de possessionibus ejus exortæ, ad examen extra Regnum positum Judicium non trahantur, nisi ad Romanam fuerit Ecclesiam appellatum. Si qua vero scripta contra hujus libertatis statum apparuerint impetrata, vel impositum illius concessionis mentione non habita contigerit impetrari, nullum tibi, tuisque successoribus, vel ipsi Regno circa hujus prærogativæ concessionem præjudicium generetur. Præterea libertates & immunitates tam tibi, quam Regno tuo, & Ecclesiis in eodem Regno constitutis ab Ecclesia Romana concessas, & hæcenus observatas ratas habemus, & eas futuris temporibus illibatas manere sancimus. Salva tamen Sedis Apostolicæ auctoritate.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, prohibitionis, & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Amen.

Datum Laterani per manum Raynerii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vice-Cancellarii undecimo

Exordium.

Scotiana Ecclesia Romana specialis filia.

Ecclesiæ ei subiectæ.

Privilegia ei confirmata.

Clausula.

Dat. die 22. Novem. 1218. Pontific. Anno II.

mo Kalendas Decembris Indictione septima, Incarnationis Dominicæ Anno millesimo ducentesimo decimo octavo Pontificatus vero Domini Honorii Papæ Tertii Anno Tertio.

Confirmatio Instituti, ac Regularum Hospitalis Noviomenis a Stephano Episcopo hujus Civitatis nuper erekti.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Rectori, & Fratribus Hospitalis Noviomenis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Justis petentium desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, & vota, que a rationis tramite non discordant, affectu prosequente complere. Sane autem, cum referentibus vobis didicimus... Venerabilis frater noster Stephanus Noviomenis Episcopus, datis in Hospitali vestro de approbatis Religionibus, Ordine, ac Regula super numero Fratrum Hospitalis ipsius, & modo recipiendi eos, ac, & aliis, que regularem sapiunt honestatem, certa, & salubria ibidem ediderit instituta. Nos autem vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu statuta hujusmodi sicut ab eodem Episcopo provide, & salubriter facta sunt, & ipsius litteris dicitur contineri, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Nulli ergo omnium hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Laterani quarto Idus Decembris Pontificatus nostri Anno Tertio.

Quod Privilegia, & Indulta Cisterciensi Ordini hæcenus a Sede Apostolica concessa, salva Generalis Concilii moderatione, in viridi habeantur observantia.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis aliis Ecclesiasticis Prælatibus, ad quos literæ istæ pervenerint salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Benefaciens Dominus bonis, & rectis corde dilectos filios fratres Cisterciensium Ordinis in via mandatorum ipsius inoffense currentes, tamquam Populum acceptabilem sibi numero, & merito ampliavit, eisque de rore Cæli, & Terre pinguedine benedicens dilatavit locum tentorii ejusdem Ordinis, & pelles tabernaculorum ejus extendit, sed quod dolentes referimus in via hac, qua ambulant superbi con-

Ex Dabervi Spicileg. Tomo III.

Exordium.

Episcopus Noviomenis regulas a se constructo dat Hospitali, quas confirmat Pontifex.

Clausula.

Dat. die 10. Decem. 1218. Pont. An. III.

Ex Regis. Vatis.

Exordium.

tra eos laqueos extendentes, imo velut torrentes iniquitatis irruentes in eos ipsos bonis suis, que soli Deo sunt dicata non solum nequiter defraudare cum filii hujus sæculi prudentiores filii lucis in generatione sua sint; verum, etiam iniquitate potentes violenter spoliare nituntur, & quod gravius est nonnulli de eis, qui eos debuerant in Christi visceribus charius amplectari, & favorabilibus confovere ipsos immanius persequentes Privilegia, que ipsi a Sede Apostolica suis exigentibus meritis sunt indulta, gestiant penitus evadere, dicendo illa fuisse omnino in Concilio Generali revocata, vel alias intellectum privilegiorum ipsorum ita maligna interpretatione ad libitum pervertendo; quod nisi os iniqua loquentium obstruatur, nil restet quin prædicti Fratres privilegiorum suorum penitus fructu frustrantur, per quod illi non tam eisdem fratribus, quam Noobis injuriam probantur, dum contra Sedis Apostolicæ Indulgentias memoratas fratres temere perturbare præsumunt, molientes contra nostræ plenitudinem potestatis dum Indulta nostra irreverenter impugnant. Nos igitur, qui prædictos Fratres speciali prærogativa dilectionis, & gratiæ amplectamur, utpote, qui jugiter offerentes Domino suorum vitulos laborum, non solum Nobis, sed etiam universali Ecclesiæ piis intercessionibus incomparabiliter suffragantur, nolentes hujusmodi vexationibus eorum Sabbathi amari carum quietem, quos potius tenemus omnimodis consolari; Universitatem vestram monemus, & hortamur attente, ac per Apostolica scripta, præcipiendo mandamus, quatenus prædictos Fratres ob reverentiam divinam, & nostram habentes in visceribus charitatis eis privilegia, & indulgentias Apostolicæ Sedis eisdem concessas inviolabiliter conservetis, & faciatis ab aliis conservari. Salva moderatione Concilii Generalis, videlicet, ut de alienis terris a tempore prædicti Concilii acquisitis, & de cætero acquirendis exolvant Decimas Ecclesiis, quibus ratione prædiorum antea solvebantur, nisi aliter cum eis duxerit componendum. Alias quoque prædictos Fratres ab incurribus malignorum taliter defendatis, quod defensores justitiæ, ac pietatis probemini amatores, Deumque vobis propitium, & nos reddatis exinde favorabiles, & benignos.

Datum Laterani secundo Kalendas Januarii Pontificatus nostri Anno Tertio.

Confirmatur Donatio a Populo Interamneni facta suæ Ecclesiæ.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri nostro Raynerio Interamneni Episcopo salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Justis petentium desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, & vota, que a rationis tramite non discordant, affectu consequente complere. Eapropter Ven. in Christo

Causa eadem hujus Constitutionis.

De observandis privilegiis Cisterciensibus a Sede Ap. concessis.

Dat. die 31. Decem. 1218. Pont. An. III.

Ex Regis. editi Ughe. It. Sac. Tomo I.

Bona hinc Ec-
clesiæ ab In-
teramnenſibus
data, confir-
mat eisdem.

Inſtrumen-
tum Donatio-
nis.

Christo Frater Episcopo tuis iustis postulationibus grato concurrentes assensu concessiones, redditus, jura, & omnia, quæ Interamnenſis Communitas Episcopatu assignavit in dotem, sicut ea omnia iuste possides, & quiete, & instrumento inde confecto plenius continetur, tibi, ac successoribus tuis auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus: Ad rei autem evidentiam pleniorum, tenorem ipsius instrumenti presentibus de verbo ad verbum fecimus annotari, qui talis est.

In Dei Nomine. Anno Domini MCCXVIII. tempore Domini Honorii Papæ III. indictione sexta mense Februarii. Hoc namque tempore nos Petrus Capitonus Potestas, & Jacobus Petri Camerarius cum consilio, consensu, & auctoritate Consiliariorum Civitatis Interamnenſis non vi, nec dolo ducti, sed nostra bona propria, ac spontanea voluntate, presente Magistro Gratia Capellano Domini Papæ primo ad ordinandum dotem Episcopatus Interamnenſis, & secundo ad incedendum ipsum Dominum Episcopum, & assignandum eidem Domino Episcopo possessiones, & redditus, & jura Episcopatu concessa a Domino Papa Honorio destinata, & verbum inde concione ad populum proponente, & populo universo reclamante, & assentiente pro nobis, & successoribus nostris, & communitate, & populo Interamnenſi, damus, donamus, tradimus, concedimus, atque largimur Ecclesiæ Interamnenſi ad opus Episcopatus, & vobis Domino Raynerio Episcopo Interamnenſi, & per vos, & vestris successoribus in eadem Ecclesia in perpetuum in dotem omnia infraſcripta tenimenta, & possessiones Terrarum, Vinearum, Canapinarum, & Jardini, sicut suis finibus clauduntur, videlicet totum tenimentum Canapinarum, quæ habent hos fines, a primo palatium, & palatium, & via, quæ vadit ad portam . . . a secundo murus Civitatis; a tertio, forma, a quarto Terra, & Vineæ Canonice, & iste possessiones consistunt infra murum, & extra murum Civitatis, & totum jardinum, quod est infra palatium, ita quod nulla domus circa palatium habeat exitum, vel prospectum de intra in ipsum Jardinum excepto, quod domus, & cryptæ Guidonis Thebalducci habeant ostia, & fenestras, sicut modo habent, salvo quod ipse Guido faciat a via jardini versus domus, & cryptas suas murum fieri ita alium usque ad fenestram ipsius domus altiorem, quæ modo ibi est, ita quod non fiat in prærenomato jardino prospectus, & totum tenimentum, quod insitit extra formam, & habet suos fines, a primo, formam, a secundo Arderado, secundum quod recte vadit iter a forma per illud, quod fuit Arderadi usque in viam, a tertio, via publica, a quarto filii Oderisii, per quod vadit via, qua itur ad Pontem Sancti Martini, & totum tenimentum positum in vocabulo Sancti Martini, & habet fines, a primo, secundo, & tertio, via, a quarto Petrus Raynutii, & Joannes Jordani, & totum tenimentum terræ posite in vocabulo Canneti, vel Crucis Sancti Fortunati, & habet suos fines, a primo forma, sive fossatum, a secundo via, quæ vadit ad Collem Lunæ, a tertio, Thomaſo Matthæi, & Joannes Berardutti Bai, & Ange-

lus de Maclatu, & filia de Scrofono, & Affale, & Raynutius de Benecasa, & limes Canniti, & Simbaldus Matthæi, sicut recte descendit a limite inferiori per illud, quod fuit dicti Simbaldi, & filii Laurentii, & Carboncellus, & Thomas de Duſtalevo, & filia de Benecasa de Pagano usque in viam canneti, a quarto, via canneti, & Bai de Benecasa, & Paulus in Golano, sicuti recte venit inferius per illud, quod fuit ipsius Pauli, & filii Padei Joannis Camello, & Terra Sancti Petri Licon, & Bai Rinaldi, & filius Nicola de Cassa, & Paulus Baii, usque in prærenomatum fossatum, sive formam, per quem campum labitur forma de foris, & quinque cannas ad justam mensuram, qua mensuratur circa Ecclesiam Sancti Fortunati, undique, & totum tenimentum vinearum, & terræ, quod est positum in vocabulo Sancti Savini, & doli, & habet fines a primo, & a secundo, & a tertio via, a quarto Falco Bonafide, & filii Tallacozzi, & Bolletta, & totum spatium terræ posite ibidem ab alia parte videlicet, quæ fuit Matthæi Gottifredi, & habet hos fines, a primo, & secundo via, a tertio, filii de Franco Ghislerii, & a quarto, dictus Gottifredus, reservato jure eundi, & redeundi cum suis necessariis ad Gottifredum, & filios per dictam terram sine malitia, & eorum heredes, & totum tenimentum vinearum, & terræ posite ad Sanctam Mariam de Rocca, & habet suos fines a primo, & a secundo, via, a tertio, possessio Sancti Nicolai foris portam, & Donadeus Berardi, a quarto, filii Joannis Berardi sicut recte venit inferius in viam per illud, quod fuit filiorum Joannis Berardi, & aliud petium terræ posite ibidem, & habet fines, a primo, via, a secundo, tertio, & quarto, terra prædictæ Ecclesiæ, & nucem de Caleaja, cum terra sibi subjacente, & totum tenimentum terræ posite in flumine, & habet hos fines, a primo Paulus Falconus, a secundo forma, a tertio possessio Canonice, a quarto Fossatellum, infra quos fines, & in jam dictis vocabulis damus, donamus, tradimus, atque largimur vobis Domino Raynerio Episcopo Interamnenſi supradicto, & vestris successoribus, & ipsius Ecclesiæ Interamnenſi memorate in perpetuum in dotem omnia supraſcripta tenimenta, & possessiones Terrarum, Vinearum, Canapinarum, & Jardini cum introitibus, exitibus, & omnibus usibus, & utilitatibus suis, & cum omnibus infra se, vel super se habentibus, & habendis, ad habendum, tenendum, possidendum, & quidquid vobis, & vestris successoribus deinceps placuerit faciendum: Item damus, similiter donamus, concedimus, atque largimur vobis Domino Raynerio Episcopo Interamnenſi, & vestris successoribus in perpetuum in dotem omnes redditus subnotatos, & jura per subscripta capitula declarata, scilicet, de qualibet sarcina lignorum ad ignem, quæ intrabit in Civitate Interamnenſi, recipiat Episcopus, vel ejus Nuncius ad voluntatem suam. Item quicumque est, vel erit venditor piscium publice in Civitate Interamnenſi, vel in ejus burgis, in qualibet hebdomada dabit unum piscem Episcopo, non majorem, nec minorem, sed mediocrem. Item de quolibet clibano Civitatis, vel burgi, qui est, vel erit, & his qui sunt inter Mormam, & Flumen, habeat Episcopus

scopus quolibet Sabatho unum panem boni frumenti de his, quos habuerit Clibanarius pro fornicio. Item quicumque est, vel erit Macellarus, in vigilia Nativitatis Domini dabit unam spellam porcinam, & integram cum cute Episcopo Interamnenſi. Item quicumque est, vel erit, qui habeat Molendinum ad partem, vel coptumum dabit in festivitate Sanctæ Mariæ Augusti unum raserium annonæ Episcopo Interamnenſi ad raserium Communitatis nostræ, cum quo publice venditur, & emitur. Item si Dominus Molendini retinuerit Molendinum, ita quod non det aliis ad partem, vel coptumum, similiter solvat unum raserium annonæ Episcopo Interamnenſi prædicto tempore, item quicumque est, vel erit Ferrarius, qui habeat focinam, dabit unum par de ferris cum clavibus Episcopo Interamnenſi ad voluntatem Episcopi omni anno, exceptis quatuor de Ferrariis si maluerit Episcopus, qui dabunt ei quatuor culellos inter omnes quatuor. Item quicumque est, vel erit Pandarius Lanæ, dabit Episcopo annuatim mediam libram cere in vigilia Nativitatis Domini. Item quicumque est, vel erit Mercator, qui vendat res suas ad pondus libre, dabit annuatim Episcopo quartam partem piperis in vigilia Nativitatis Domini: Item quicumque est, vel erit Calfolarius, dabit annuatim Episcopo unum par sutellarum ad sensum Episcopi. Item quicumque est, vel erit Magister Lapidum, vel Lignorum, dabit Episcopo singulis annis unam operam sine fraude ad voluntatem Episcopi, & cum expensis Episcopi, videlicet comestionis. Item de quolibet Bove, vel Vacca ad arandum habeat Episcopus, in vigilia omnium Sanctorum duodecim Lucenses. Item quicumque erit Textor, vel Textrix Canaparii in Civitate, vel Burgis solvat annuatim in vigilia omnium Sanctorum Domino Episcopo, qui pro tempore erit, mediam libram piperis, salvo quod si plures essent textores, vel tetrices similes in una domo, & in una familia non solvat nisi unus eorum. Item quicumque est, vel erit Pelliparius, det, & solvat omni anno in vigilia omnium Sanctorum Domino Episcopo mediam libram cere. Item de omnibus acceptis, sive intratis, quæ Communitas Interamnenſis habebit, teneatur Communitas dare Domino Episcopo decimam, quam decimam Camerarius, qui pro tempore erit, solvere teneatur, excepto quod de collectis, quæ universali per Civitatem colligent, & de condemnatis, & condemnandis ad murum Civitatis faciendum non fuit permessa decima; & quicumque supraſcripta non observaverit, requisitus teneatur solvere poenam dupli, & poena soluta nihilominus persolvat. Item constituimus, & ordinamus, quod Episcopus non confringatur aliquo bando de vendendo, vel extrahendo blada, vel vino, vel quidquid de fructibus terræ voluerit intra in Civitate, vel extra, prout sibi placuerit. Item constituimus, & ordinamus, quod Episcopus, & Canonici non teneantur solvere salarium pro causis, quas habuerint in Curia Interamnenſi rerum Canonice, & Episcopatus. Item constituimus, & ordinamus, quod nulli excommunicato ab Episcopo, & denunciato iustitia fiat in curia communitatis Interamnenſi, nisi prius satisfecerit, & hæc capitula

constituimus, & volumus per nos, nostrosque successores, & per Populum Interamnenſem firma, & rata perpetuo teneri. Item constituimus, & ordinamus, quod de omnibus expensis, quas fecerit Episcopus in causis extra Civitatem pro retinendo, & recuperando Episcopatu, & jura ipsius Episcopatus cum hominibus qui non sunt Cives Interamnenſis, Communitas ipsa teneatur facere expensas pro tertia parte, & hoc usque ad decem annos, quia hæc omnia supraſcripta sunt ob reverentiam Sanctæ Ecclesiæ, & vestram, vestrorumque successorum, nostra mera bona, propria, ac spontanea voluntate nobis placuit dare, tradere, & constituere, ac ordinare. Insuper promittimus, & obligamus nos, nostrosque successores in hoc officio exituros, & Populum Interamnenſem vobis Domino Raynerio Episcopo Interamnenſi, & vestris successoribus presente Magistro Gratia Capellano Domini Papæ supradicto, verbum in concione super prædictis, & aliis ad populum proponente, & unanimiter populo consentiente, hanc chartam, & dationem dotis omnium prædictarum rerum, possessionum, reddituum, ac statutorum semper in perpetuum firmam tenere, & contra nullo modo venire. Quod quidem si hanc chartam, & ea quæ supra dicta sunt rumpere, vel falsare, aut in aliquo immutare, voluerimus, aut si hæc prædicta in Curia, vel extra Curiam litigando, aut alias molestando venire tentaverimus, vel si res prædictas quandoque, & ubicumque necesse fuerit ab omni homine, jure, & etiam per vim non defenderimus, quia noluerimus, aut non potuerimus, componemus ipsas res, quæ evincerentur in duplum nomine cæne, & poena soluta, hæc charta, & omnia supra dicta nihilominus firma semper, & illibata permaneant. Nos Petrus Capitanus Potestas, & Jacobus Camerarius prædicti cum consilio, & auctoritate Consiliariorum Interamnenſium, sicut supra legitur, scribi rogavimus. Ego Joannes Imperiali Curia Notarius, de mandato, & precibus, & auctoritate omnium supra dictorum hanc chartam, & omnia supra dicta scripsi, & in publicam formam redegi.

Nulli ergo omnino hominum &c.
Datum Laterani secundo Idus Februarii Pontificatus nostri anno tertio.

Clauſula.
Dat. die 12.
Febru. 1219.
Pont. An. III.

XXXII.

Reformatio Ordinis Grandimonten in Regno Francorum.

Ex Regest. Va. ii.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Grandimonten. ejusque Fratribus tam presentibus, quam futuris Regularem vitam Profellis in perpetuum salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Ad sopiendam materiam jurgiorum, quæ vestre Religionis quietem longo jam tempore turbaverant, plures tam a nobis, quam a felicis recordationis Urbano, Clemente, Coelestino, Innocentio, & aliis Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus Indulgentiæ, ac